2026-10-15 S2026/01273
Socialdepartementet

# Remissvar SOU 2026:35

## Delbetänkandet en åldersgräns för barns tillgång till sociala medier

## S2026/01273

### Inledning

Nätverket unga för tillgänglighet (Nuft) är paraplyorganisationen för föreningar, organisationer och nätverk inom den unga funktionsrättsrörelsen samt unga patienträttsrörelsen.

Vi lämnar härmed vårt remissyttrande.

### Sammanfattning

Nuft delar utredningens problembild när det gäller de risker barn och unga möter i digitala miljöer, men avstyrker förslaget om en generell åldersgräns för sociala medier. En åldersgräns begränsar barns tillgång till digitala sammanhang, något som är särskilt viktigt för barn med funktionsnedsättning, utan att komma åt de bakomliggande problemen. Nuft anser därför inte att förslaget är proportionerligt.

Nuft anser inte att det är barns och ungas tillgång till digitala sammanhang som i första hand bör begränsas. Åtgärderna behöver i stället riktas mot de fysiska och digitala miljöer där barn befinner sig och mot de aktörer som utformar dessa miljöer. Plattformarnas ansvar behöver stärkas, samtidigt som barn och unga själva måste involveras i utformning, riskbedömning och uppföljning av de åtgärder som ska skydda dem. Barn ska inte enbart betraktas som föremål för skydd, utan som rättighetsbärare och aktörer med rätt till delaktighet.

För barn och unga med funktionsnedsättning är det särskilt viktigt att nya åtgärder inte skapar ytterligare hinder för tillgänglighet, gemenskap och deltagande. Nuft anser att

utredningens konsekvensanalys i detta avseende är otillräcklig och inte i tillräcklig utsträckning beaktar målgruppens skiftande förutsättningar och behov. Förslaget riskerar även att försvåra civilsamhällesorganisationers möjligheter att nå, informera och skapa gemenskap för de barn och unga vars rättigheter de arbetar för.

**Bakgrundsinformation & allmänna kommentarer**

Nuft, Nätverket unga för tillgänglighet med tillhörande medlemsorganisationer, välkomnar möjligheten att lämna synpunkter på *SOU 2026:35 En åldersgräns för barns tillgång till sociala medier*.

Nuft anser att det pågår en rådande kris gällande ungas psykiska hälsa samt att unga i digitala miljöer kan mötas av olämpligt och skadligt innehåll, dock anser inte Nuft att en åldersgräns på sociala medier är rätt väg att gå för att hantera dessa problem. Det är inte barn och unga som ska begränsas, det krävs istället förändring i de fysiska och digitala miljöerna barn och unga befinner sig i. Nuft anser likväl att utredningens konsekvensbedömning för barn och unga med funktionsnedsättning är bristfällig, att förslagen inte i tillräcklig mån analyseras utifrån de förutsättningar denna ytterst varierade målgrupp har.

Unga med funktionsnedsättningar och kroniska sjukdomstillstånd möter i högre utsträckning än andra barn hinder för delaktighet och risk för social isolering och utsatthet. Det innebär också att de löper en högre risk att hamna i utsatta situationer som kan leda till kriminalitet, rekrytering till gängkriminalitet, brottsligt beteende och andra allvarliga problem. Brist på stöd och hjälp från samhället gör att barn och unga med funktionsnedsättningar ofta saknar resurser för att hantera sina utmaningar, vilket kan leda till att de söker bekräftelse eller hjälp på riskfyllda sätt. Detta är problem Nuft med medlemsorganisationer har lyft upprepade gånger. För denna grupp kan digitala plattformar vara en riskfylld plats, men fyller också en viktig funktion för att motverka isolering och utsatthet. Där kan unga hitta gemenskap, information och stöd, komma i kontakt med andra med liknande erfarenheter och hitta organisationer som företräder deras rättigheter. Sociala medier kan också användas för att nå unga med kunskap om bland annat utsatthet, kriminalitet och vilket stöd som finns att få. Nuft ser därför en risk för att en generell åldersgräns får särskilt negativa konsekvenser för barn och unga som redan har begränsade möjligheter till delaktighet. Att stänga dem ute från viktiga digitala sammanhang riskerar att förstärka, snarare än minska, det utanförskap som redan finns.

Nuft vill särskilt trycka på plattformarnas ansvar när det kommer till deras algoritmer och innehåll. Det är plattformarna som bör stå till svars för materialet barn och unga kan ta

del av. Algoritmiska rekommendationer, belöningssystem och andra funktioner kan både driva en omfattande användning och styra barn mot skadligt eller olämpligt innehåll. Fokus bör därför ligga på att ställa högre krav på plattformarna och säkerställa att digitala miljöer som används av barn också är utformade med barns säkerhet och rättigheter i åtanke. Nuft ser en risk för att en generell åldersgräns i stället förskjuter ansvaret från plattformarna till de enskilda barnen. Om barn trots en åldersgräns tar sig in på en tjänst finns en risk att plattformen kan hänvisa till att barnet egentligen inte skulle ha befunnit sig där, i stället för att hållas ansvarig för tjänstens utformning och innehåll. Det vore en olycklig ansvarsförskjutning. Att skydda barn på nätet bör inte reduceras till ett val mellan att acceptera dagens risker och att helt stänga barn ute från sociala medier.

Barn och unga måste också involveras aktivt i utformningen, riskbedömningen och uppföljningen av såväl digitala tjänster som de åtgärder som vidtas för att skydda dem. Det är särskilt viktigt att barn och unga med funktionsnedsättning inkluderas, så att nya skyddsåtgärder inte skapar ytterligare hinder för tillgänglighet, information och delaktighet.

I utredningen nämns Australiens Online Safety Act 2021 som ett exempel på tillämpningen av en åldersgräns för sociala medier. Utredningen nämner på sida 130 att över 310 000 åldersbegränsade konton hade hindrats från att nå olika plattformar. En undersökning från CYDA, Children and Young People with Disability Australia[1], gällande effekten av åldersgränser på sociala medier noterat att 95 procent av respondenterna under 16 år fortfarande har tillgång till sina konton. Undersökningen noterar även att 48% av respondenterna känner sig mer isolerade och frånkopplade från digitala sammanhang. CYDAs undersökning trycker specifikt på bristerna i tillgänglighet gällande verifieringsmetoder för målgruppen barn och unga med funktionsnedsättningar. Nuft ser att det finns liknande risker gällande tillgängligheten för de verifieringsmetoder som potentiellt skulle användas i Sverige eller EU. Utredningen går förhållandevis lite in på denna vitala del av processen gällande att potentiellt införa en åldersgräns på sociala medier. Det finns redan hinder för verifieringsmetoder kopplat till tillgänglighet, som att vissa personer inte tillåts ha ett eget bankID eller inte kan använda e-legitimation, trots den redan omfattande användningen av bankID idag. En åldersgräns får inte leda till ytterligare uteстängningar till sociala medier på grund av bristande tillgänglighet.

[1] Children and Young People with Disability Australia. (2026). How Australia's social media ban impacts children and young people with disability. https://cyda.org.au/wp-content/uploads/2026/07/GD_Social-Media-Survey-Factsheet-v1.pdf

Nuft anser inte att undantaget, det gällande att onlineplattformar som tillhandahålls av aktörer som exempelvis civilsamhällesorganisationer skulle undantas från kravet på åldersgräns är funktionellt eller verklighetsförankrat. Civilsamhällesorganisationer använder främst, eller endast, sociala medie-plattformar för att dela information om sin verksamhet, de sakfrågor de företräder och sitt politiska arbete. Egna onlineplattformar tillhandahålls vanligtvis inte av civilsamhällesorganisationer. Att tillhandahålla denna typ av plattform är dyrt och tidskrävande. Även innan de senaste årens nedskärningar av bidrag till ungdomsrörelsen fanns inte resurserna för detta. Dessutom gäller inte problemet om våra organisationer får driva egna sociala plattformar, utan om barn får tillgång till den information och gemenskap som organisationerna förmedlar via de plattformar där barn faktiskt befinner sig. Att i utredningen presentera detta som ett funktionellt undantag är missvisande. Våra organisationers möjligheter att dela information med och nå ut till våra medlemmar skulle påverkas ytterst negativt av detta lagförslag. Det skulle också begränsa barn och ungas möjligheter till demokratisk delaktighet och engagemang. Vi anser att det finns en vikt av att unga med funktionsnedsättningar i tidig ålder kan hitta sammanhang där de ser sig själva tydligt representerade. Utredningens förslag om att titta vidare på och föreslå särskilda insatser för vissa grupper och deras organisationer kommer dessutom för sent – det behöver finnas på plats innan en eventuell åldersgräns införs.

Nuft avstyrker därför förslaget om en generell åldersgräns för sociala medier. En åldersgräns skulle både skada rätten till delaktighet för barn och unga med funktionsnedsättning och ha en negativ påverkan på förutsättningarna för de organisationer som jobbar för att stärka deras rättigheter och levnadsvillkor. I stället uppmanar vi regeringen prioritera åtgärder som stärker barns och ungas tillgång till vård och stöd och reglerar plattformarnas ansvar för att öka tryggheten och tillgängligheten på sociala medier. Barn och unga, inklusive barn och unga med funktionsnedsättning, måste involveras aktivt i utformningen, riskbedömningen och uppföljningen av sådana åtgärder.

---

**Nätverket unga för tillgänglighet**
Info@nuft.se

Med särskilt stöd av medlemsorganisationerna:
Unga Reumatiker
Unga Hörselskadade
Dövblind barn och ungdom